

ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ НАУКИ

Belyaev S. B.

*candidate of pedagogical sciences, associate professor,
professor of chair of pedagogy, psychology and education management
Municipal establishment "Kharkiv humanitarian-pedagogical academy" of
Kharkiv regional Council*

DIAGNOSTIC TOOLS FOR TRAINING FUTURE TEACHERS IN THE DEVELOPMENT AND USE OF EDUCATIONAL TECHNOLOGIES

Беляев Сергей Борисович

*кандидат педагогических наук, доцент,
профессор кафедры педагогики, психологии та менеджменту освіти
Комунальний заклад «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради*

ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ДО РОЗРОБКИ І ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Summary: The system of levels, criteria and indicators of professional training of future teachers is presented in the article. The integrated components of the content of vocational training are selected as the basis for developing a system of levels. Their content describes the system of knowledge, professional skills and professionally necessary qualities. Criteria and indicators are determined on the basis of the indicated components of the content of vocational training. The developed system of levels makes it possible to carry out a comprehensive analysis of the process of accumulating a system of knowledge and professional skills from the reproductive level of skills in using pedagogical technologies to creative actions in developing and using pedagogical technologies.

Анотація: Визначено систему рівнів, критеріїв та показників професійної підготовки майбутніх учителів до розробки і використання педагогічних технологій. Основою для розробки системи рівнів професійної підготовки обрано інтегровані складові змісту, які включають систему знань, фахових умінь і професійно важливих якостей. На основі виділених складових змісту професійної підготовки визначено критерії і показники. Розроблена система рівнів фахової підготовки дозволяє здійснювати комплексний аналіз процесу накопичення системи знань і фахових умінь від репродуктивного володіння прийомами використання педагогічних технологій до творчо-пошукових дій з розробки і використання педагогічних технологій.

Key words: vocational training, levels of training, levels of learning, educational technology, indicators of vocational training.

Ключові слова: професійна підготовка, рівні професійної підготовки, рівні засвоєння досвіду, педагогічні технології, показники професійної підготовки.

Постановка проблеми. В умовах загального спрямування на використання педагогічними працівниками сучасних педагогічних технологій набуває актуальності визначення продуктивних діагностичних засобів оцінки стану професійної підготовки майбутніх учителів до розробки і використання педагогічних технологій. Визначення ефективності системи професійної підготовки із заданими показниками сформованості знань, умінь і професійно важливих якостей потребує визначення адекватних засобів діагностики, які б давали можливість якісно оцінити ступінь досягнення прогнозованих результатів. У зв'язку із цим є доречним визначення системи рівнів, критеріїв та показників, що забезпечуватимуть можливість фіксації якісних змін у стані фахової підготовки.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання дослідження ефективності процесу навчання представлені у працях Г. Батуріної (вивчаються критерії ефективності навчання); В. Беспалька (пропонуються критерії якості засвоєння знань); В. Блінова (досліджується

взаємозв'язок між здатністю до навчання та навченістю і на цій основі пропонується авторська методика визначення ефективності навчання); В. Мізінцева (досліджуються характеристики та подається якісна оцінка навчального процесу); М. Скаткіна (розглядаються різні аспекти удосконалення навчального процесу); С. Архангельського (ефективність навчального процесу визначається пропорційно ступеню досягнення запланованої мети).

Сучасні перспективні підходи до оцінки функціонування освітнього процесу об'єднуються ідеєю дотримання загальних вимог концепції особистісно-зорієнтованої освіти (В. Андреев, Ш. Амонашвілі, В. Байденко, І. Бех, Д. Богоявленська, А. Бойко, О. Бондаревська, А. Вербицький, Б. Гершунський, В. Дубровіна, Е. Зеер, І. Зимня, О. Киричук, Л. Кондрашова, П. Кубрушко, А. Маркова, А. Новіков, О. Савченко, В. Серіков, І. Якиманська), яка характеризується спрямуванням на розвиток особистісного потенціалу суб'єкта навчальної діяльності, перетворенням процесу забезпечення

об'єктивної оцінки якості результатів освітнього процесу на діагностування, що має за мету виявлення відповідності реального рівня професійної підготовки фахівців очікуваному. При цьому критерії оцінки виводять із характеристичних ознак складових, що утворюють модель підготовки випускника.

За традиційних підходів перелік критеріїв якості освіти базується на аналізі повноти відтворення базової інформації, що в узагальненому вигляді дає оцінку: повноти проєктованих елементів змісту освіти і методів навчання, індивідуалізації та диференціації навчання, використання різних організаційних форм, реалізації виховної функції навчання, точності, структурованості та системності засвоєних знань; сформованості наукового світогляду, системи цінностей; моральної, трудової, естетичної вихованості випускника; рівня творчості у використанні знань та умінь [3, с. 268].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Традиційна оцінка якості підготовки фахівця визначається співвідношенням здобутих випускником знань, умінь, професійно важливих якостей із запланованим змістом фахової підготовки. На практиці зазначений зворотний потік інформації забезпечує оцінка навчальних досягнень, що здійснюється систематично згідно із запланованими у навчальній програмі видами та формами контролю з метою встановлення ступеня засвоєння інформації. Традиційні засоби діагностики за такого підходу забезпечують оцінку сформованості теоретичної підготовки, але комплексного аналізу готовності майбутніх учителів до практичної діяльності з розробки і використання педагогічних технологій не дають.

Мета статті полягає у визначенні критеріїв, показників та рівнів професійної підготовки майбутніх учителів до розробки і використання педагогічних технологій.

Виклад основного матеріалу. У процесі визначення критеріїв оцінки фахової підготовки було встановлено, що в окремих дослідженнях ефективність організації освітнього процесу оцінюється шляхом оцінки розвитку опорних особистісних утворень суб'єкта (І. Буртовий, Б. Зязін) [2], що відповідає вимогам створення особистісно-зорієнтованої системи навчання з орієнтацією на особистісний розвиток суб'єктів освітнього процесу і потенційно може фокусуватись на розвитку необхідних педагогічних якостей та здібностей.

Якість здобутої освіти М. Поташнік [6] визначає як співвідношення мети і результату освітньої діяльності. Співвідношення запланованих і отриманих результатів визначає коефіцієнт засвоєння інформації. Оцінка якості успішності з окремих дисциплін у відсотковому співвідношенні характеризує результативність накопичення фактологічного матеріалу за відсутності можливостей оцінити ступінь сформованості умінь застосовувати отриману інформацію на практиці.

Виникає протиріччя між оцінюванням у відсотках якості відтворення теоретичних знань та вимогами забезпечити умови для накопичення досвіду практичної діяльності, розв'язати яке має система об'єктивних критеріїв, що забезпечуватимуть повну оцінку стану особистого розвитку індивіда у динаміці на різних етапах його навчання.

Розширення переліку критеріїв оцінки результатів педагогічного процесу забезпечується у разі розгляду поняття ефективності як результату досягнення чітко визначеної мети. У даному контексті ефективність доповнюється результативністю навчання, що відбиває конкретизовані результати його окремих етапів. Оцінка ефективності забезпечується використанням кількісних та якісних показників, що дає можливість оцінити освітній процес за витратами часу та зусиль щодо вирішення окремих завдань, за обсягом та якістю здобутих упродовж навчання знань, за адаптаційними можливостями педагогічної системи, за відповідністю проведеної роботи поставленим завданням, за оптимальністю управління освітнім процесом.

Критерії ефективності освітнього процесу мають забезпечувати об'єктивну оцінку його результатів у категоріях сформованості системи знань і умінь, а також висвітлити розвиток особистісних й професійних якостей. Зміст професійної підготовки майбутніх учителів до розробки і використання педагогічних технологій включає теоретичну і практичну підготовку, а також систему професійно важливих якостей. Виявлені недоліки у валідності традиційних підходів до оцінювання навчальних досягнень в умовних балах стали підставою для пошуку додаткових критеріїв визначення системи рівнів фахової підготовки майбутніх учителів до розробки і використання педагогічних технологій. За основу було обрано систему рівнів засвоєння досвіду В. Беспалька:

1. Упізнавання об'єктів і властивостей процесів даної галузі явищ дійсності під час повторного їх сприйняття.

2. Репродуктивні дії шляхом самостійного відтворення і використання інформації на рівні засвоєної орієнтовної основи під час виконання відомої дії.

3. Продуктивні дії за зразком із певною множиною об'єктів (знання-вміння), у ході яких суб'єкт здобуває суб'єктивно нову інформацію внаслідок самостійної розробки чи трансформації відомої орієнтовної основи для виконання нової дії.

4. Творчі дії на основі самостійної розробки нової орієнтовної основи діяльності (знання-трансформації), у ході яких здобувається об'єктивно нова інформація [1, с. 55-56].

Зазначена система рівнів засвоєння знань дає можливість оцінити результативність послідовного комплексу знань, умінь і професійно важливих якостей з розробки і використання педагогічних технологій у процесі їх еволюції від репродуктивного використання педагогічних

технологій до самостійних творчих дії адаптації, модернізації і розробки нових педагогічних технологій. Зміст професійної підготовки майбутніх учителів до розробки і використання педагогічних технологій дає можливість визначити рівні реалізації його складових: репродуктивного оволодіння прийомами використання педагогічних технологій; реконструктивного оволодіння прийомами використання педагогічних технологій; творчого оволодіння прийомами розробки і використання педагогічних технологій.

З метою якісної діагностики рівнів професійної підготовки до розробки і використання педагогічних технологій було розроблено системи критеріїв і показників.

У якості критеріїв оцінки ефективності розробленої системи професійної підготовки за допомогою виділених рівнів було визначено критерії сформованості: теоретичної складової змісту професійної підготовки до розробки і використання педагогічних технологій; практичної складової професійної підготовки до розробки і використання педагогічних технологій; адаптивної і пошукової складових в системі професійно важливих якостей.

Показниками зазначених критеріїв було визначено: показник засвоєння знань **Ka**; сформованість системи умінь за показником науковості за ступенем абстракції **β**, сформованість адаптивної і пошукової складових в системі професійно важливих якостей (γ).

Сформованість теоретичної складової змісту професійної підготовки до розробки і використання педагогічних технологій за показниками засвоєння знань передбачає визначення: оцінки засвоєння теоретичної інформації за традиційними шкалами; ступеня засвоєння досвіду (**a**), який репрезентує здатність вирішувати завдання на репродуктивному та продуктивному рівнях у залежності від його складності за такими умовними рівнями: на першому рівні (**a1**) передбачається здатність виконувати завдання на встановлення відповідності окремих елементів задачі; на другому рівні (**a2**) суб'єкт визначає способи розв'язання завдання на репродуктивному рівні володіння алгоритмічними діями; на третьому рівні (**a3**) вирішуються нетипові задачі шляхом свідомої продуктивної евристичної діяльності; четвертий рівень (**a4**) характеризується творчими діями зі створення принципово нових орієнтовних основ діяльності і потребує спеціальних експертних оцінок; коефіцієнту засвоєння досвіду (**Ka**), який забезпечує оцінку засвоєння досвіду на кожному з чотирьох виділених за допомогою показника ступеня засвоєння досвіду (**a**) рівнях (В. Беспалько [1, с. 58] вважає достатнім сформованість **Ka** у межах 0,7-0,9).

Сформованість практичної складової професійної підготовки до розробки і використання педагогічних технологій за показниками засвоєння знань передбачає визначення: ступеня засвоєння досвіду (**a**), який репрезентує здатність вирішувати

завдання на репродуктивному та продуктивному рівнях; коефіцієнту засвоєння досвіду (**Ka**) за умов визнання його достатнім у межах 0,7-0,9.

Сформованість адаптивної і пошукової складових в системі професійно важливих якостей передбачає визначення ступеня усвідомленості прийомів та способів діяльності γ у межах від 1 до 3: ступінь усвідомленості прийомів та способів діяльності $\gamma = 1$ характеризується усвідомленим вибором методів і методичних прийомів, матеріалу у межах вивчення окремої навчальної дисципліни; для $\gamma = 2$ характерним є обґрунтування способів адаптації і модернізації педагогічних технологій шляхом встановлення відповідності між вимогами у межах окремої навчальної дисципліни і анонсованими цілями і завданнями окремих педагогічних технологій; для $\gamma = 3$ характерним є сформованість здатності генерувати нові педагогічні технології на основі знань педагогіки, суті педагогічних технологій, можливостей їх розробки.

Система показників професійної підготовки до розробки та використання педагогічних технологій забезпечує оцінку стану сформованості теоретичної складової, практичної складової змісту професійної підготовки до розробки та використання педагогічних технологій, професійно важливих якостей.

Охарактеризуємо докладніше виділені рівні професійної підготовки.

1. Рівень репродуктивного володіння прийомами використання педагогічних технологій фіксується у разі накопичення фактологічного матеріалу, ознайомлення із термінологією та логікою наукових підходів до організації педагогічної взаємодії у межах основних методологічних підходів.

Оволодіння теоретичним матеріалом представляє формування термінологічної бази, розуміння ознак і призначення педагогічної технології. У якості базових показників досягнення даного рівня професійної підготовки до розробки і використання педагогічних технологій визначаємо розуміння суті педагогічних технологій, знання їх структури, особливостей функціонування педагогічної системи, принципів та способів відбору методів і прийомів використання педагогічних технологій. Накопичена термінологічна база виступає основою для формування індивідуальної системи репродуктивних методичних прийомів використання педагогічних технологій.

У відповідності до змісту професійної підготовки до розробки і використання педагогічних технологій формування практичної складової передбачає засвоєння орієнтовної основи дій у процесі оволодіння типовими прийомами упровадження стандартизованого алгоритму використання окремої педагогічної технології. Основою визначаємо уніфіковану структуру опису педагогічної технології, що складається з цілей, завдань, концептуальної основи, змісту технології і

вимог до особистості вчителя (О. Пехота [5]). Уніфікована структура опису педагогічної технології у якості орієнтовної основи дій виступає алгоритмом для репродуктивної діяльності з використання авторських педагогічних технологій, що забезпечує відтворення послідовності дії у відповідності до уніфікованого алгоритму за відсутності впливу індивідуального психофізичного апарату суб'єкта у виборі методів і прийомів використання окремої технології. Типовість дій і відсутність творчої складової визначає репродуктивний, наслідувальний характер діяльності на фоні достатнього теоретичного володіння змістом наукових знань. Показником досягнення даного рівня професійної підготовки до розробки та використання педагогічних технологій є розуміння їх теоретичної основи. Набуття репродуктивного рівня оволодіння прийомами використання педагогічних технологій є номінально достатнім для виконання професійних педагогічних обов'язків користуючись сучасними педагогічними технологіями, оскільки характеристики його результатів відповідають описаним категоріями компетентнісного підходу результатам фахової підготовки (знання, які підкріплюються усвідомленими вміннями і разом утворюють психологічний і фізичний стан готовності до виконання відповідних дій), що підкріплюється накопиченим спектром типових прийомів упровадження сучасних педагогічних технологій.

Для даного рівня володіння прийомами використання педагогічних технологій характерною визначаємо відсутність у суб'єкта базових знань і умінь для здійснення творчого переосмислення, модифікації прийомів використання педагогічних технологій з метою їх адаптації до вирішення традиційних і нових педагогічних завдань, а також відсутність умінь перенесення типових прийомів у нові умови використання із додатковим їх налаштуванням, адаптацією тощо. Одночасно із цим система професійно важливих якостей характеризується сформованістю адаптивної складової у практичній підготовці до використання педагогічних технологій, яка реалізується у прагненні опанувати нові способи використання педагогічних технологій, що підкріплюється порівняльно-аналітичними вміннями у забезпеченні теоретичного аналізу концептуальної частини педагогічної технології із виділенням її цілей, завдань, наукової теорії організації педагогічної взаємодії в освітньому процесі, аналізу змістової частини педагогічної технології з виділенням основних груп методів і прийомів реалізації авторської концепції організації освітнього процесу.

Таким чином, спектр професійно важливих якостей на репродуктивному рівні оволодіння прийомами використання педагогічних технологій характеризується загальним налаштуванням суб'єкта професійної педагогічної діяльності на

вивчення нових педагогічних технологій і освоєння орієнтовних основ діяльності у межах нових педагогічних технологій.

Обрані показники визначення сформованості репродуктивного оволодіння прийомами використання педагогічних технологій орієнтовані на визначення ступеня складності і коефіцієнтів відтворюваності теоретичного матеріалу, що забезпечує здобуття мінімально достатнього обсягу теоретичних знань для опанування на наступному етапі навчання репродуктивними прийомами упровадження педагогічних технологій. Для рівня репродуктивного оволодіння прийомами використання педагогічних технологій мінімально необхідним є формування теоретичної складової із забезпеченням переходу на наступний рівень професійної підготовки до розробки і використання педагогічних технологій. При цьому ступінь засвоєння досвіду α визначається відповідає ознайомчому рівню із вимогою встановлення логічних зв'язків в описовій частині педагогічних концепцій, концептуальній частині педагогічної технології тощо.

За обраними показниками характеристика сформованості практичних умінь репродуктивного використання педагогічних технологій за ступенем складності і коефіцієнтами відтворюваності теоретичного матеріалу забезпечує оцінку практичних умінь з використання педагогічних технологій. Ступінь засвоєння досвіду $\alpha=2$ характеризує володіння репродуктивними алгоритмічними діями з використання педагогічних технологій. Ступінь усвідомленості прийомів та способів діяльності $\gamma = 2$ характеризує логічний добір методів і прийомів реалізації змістової частини педагогічної технології, змісту навчального матеріалу тощо. У відповідності до концептуальної частини педагогічної технології, її мети і завдань, студент здатен свідомо добирати зміст навчального матеріалу, методи і прийоми використання педагогічної технології.

2. Реконструктивний рівень оволодіння прийомами використання педагогічних технологій описує сформовану систему знань та умінь творчого використання елементів відомих освітніх технологій, формування власної системи прийомів удосконалення авторських педагогічних технологій. У характеристиках педагогічної діяльності фіксується мінімальний рівень творчості із тенденцією до вирішення педагогічних завдань новими засобами шляхом здійснення адаптації чи модернізації відомих педагогічних технологій.

Характеристики системи знань і професійних умінь забезпечують достатню базу для самостійної побудови чи трансформації відомої орієнтовної основи дій для виконання нової дії, що стримується відсутністю досвіду генерації радикальних інноваційних прийомів, технологій тощо. Сформована система знань та умінь на реконструктивному рівні володіння прийомами використання педагогічних технологій забезпечує творче перенесення стандартизованих прийомів у

нетипові умови використання. При цьому творча продуктивна діяльність обмежується сформованими стереотипами стосовно спектру можливих варіантів виконання професійних обов'язків із незначною долею педагогічної імпровізації.

Для реконструктивного рівня оволодіння прийомами використання педагогічних технологій характерним є подальший розвиток теоретичної складової внаслідок оволодіння змістом наукових знань у сфері інноваційної педагогічної діяльності, що стає теоретичною основою для формування спрямованості до свідомого вибору шляхів адаптації і модернізації педагогічних технологій на основі критичного аналізу педагогічної ситуації, завдань, прогнозованих результатів тощо. Творча складова у змісті методичного інструментарію окреслює готовність до інноваційної педагогічної діяльності з упровадження нових педагогічних технологій, але одночасно вона обмежується відсутністю умінь конструювання «радикальних нововведень» (І. Дичківська [4, с. 34]). Відтак, сформована система умінь забезпечує створення модернізованих аналогів відомих авторських освітніх технологій, накопичення індивідуального комплексу методичних прийомів удосконалення освітніх технологій, перенесення педагогічної технології у нові умови використання і здійснення її адаптації до таких умов, або модернізації педагогічної технології з метою виконання нових педагогічних функцій та завдань.

Система професійно важливих якостей розширюється умінями здійснювати аналіз змісту педагогічної технології з метою виділення продуктивних проникаючих елементів, що можуть слугувати основою для нових технологічних рішень. У системі фахових умінь з'являється спрямованість на пошук нових прийомів використання педагогічних технологій, вивчення нових концепцій організації педагогічної взаємодії в освітньому процесі.

Ступінь засвоєння досвіду $\alpha=3$ характеризує володіння евристичними прийомами з адаптації і модернізації педагогічних технологій. Ступінь усвідомленості прийомів та способів діяльності $\gamma = 2$ забезпечує теоретичне обґрунтування та практичну реалізацію запланованих дій з адаптації і модернізації педагогічних технологій шляхом логічного добору адекватних цілям і завданням методів і прийомів реалізації змістової частини педагогічної технології.

3. Рівень творчого оволодіння прийомами розробки і використання педагогічних технологій характеризується наявністю системи умінь комбінувати проникаючі елементи освітніх технологій з метою конструювання радикальних інноваційних технологій, що ґрунтуються на знаннях суті, ознак, змісту і вимог щодо результативності використання педагогічних технологій.

Якісними відмінностями творчого оволодіння прийомами розробки і використання педагогічних

технологій виступають: розширений комплекс умінь творчого використання специфічних знань з розробки та використання педагогічних технологій; сформований індивідуальний методичний комплекс прийомів використання педагогічних технологій; індивідуальний комплекс свідомо виділених проникаючих елементів освітніх технологій, що підкріплюється умінями конструювати нові педагогічні технології на основі виділених закономірностей в освітньому процесі у відповідності до розробленої концептуальної частини педагогічної технології з конкретизацією її цілей і завдань. Результатом творчої аналітико-синтетичної діяльності у ході теоретичного обґрунтування мети, завдань, алгоритму упровадження інноваційної педагогічної технології виступає нова педагогічна технологія

Рівень творчого оволодіння прийомами розробки і використання педагогічних технологій у відповідності до виділених ознак характеризується комплексом особистісних характеристик, що об'єднують прагнення до самовдосконалення, спрямованість на виконання професійних обов'язків на творчому рівні, новаторство тощо. Практична складова змісту фахової підготовки містить сформований індивідуальний методичний комплекс прийомів розробки і використання педагогічних технологій.

Ступінь засвоєння досвіду $\alpha=4$ характеризує володіння творчими діями з розробки педагогічних технологій. Ступінь усвідомленості прийомів та способів діяльності $\gamma = 3$ характеризує здатність генерувати нові концептуальні положення педагогічної технології з метою розв'язання традиційних і нових педагогічних задач на технологічному рівні, розробляти змістову частину педагогічних технологій шляхом логічного добору адекватних методів і прийомів.

Висновки. Оцінка професійної підготовки майбутніх учителів до розробки і використання педагогічних технологій потребує заміни традиційних засобів діагностики на нові критерії та показники, які дозволяють виділити специфічні рівні сформованості системи фахових знань, умінь та професійно важливих якостей. У визначенні критеріїв слід спиратися на складові змісту фахової підготовки, які включають теоретичні знання, уміння та професійно важливі якості. Ефективними показниками якості професійної підготовки за таких критеріїв виступають: показник засвоєння знань, сформованість системи умінь науковістю і ступенем абстракції, сформованість адаптивної і пошукової складових в системі професійно важливих якостей.

Система рівнів професійної підготовки майбутніх учителів до розробки і використання педагогічних технологій за обраними критеріями і показниками забезпечує оцінку результатів формування фахових знань, умінь, професійно важливих якостей від теоретичного ознайомлення педагогічними технологіями і репродуктивних дій щодо їх використання до пошуково-творчої

діяльності з адаптації, модернізації, розробки педагогічних технологій.

Список літератури:

1. Беспалько В. П. Слагаемые педагогической технологии. – М.: Педагогика, 1989. – 192 с.
2. Буртовой И. Д. О критериях оценки результатов труда учителей и учащихся. – Алма-Ата: Мектеп, 1985. – 80 с.
3. Данилова Л.Ю. Формирование поликультурной компетентности студентов. // Учитель. – 2007. – № 3. – С. 12-15.

4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології: Навчальний посібник. – К: Академвидав, 2004. – 352 с.

5. Освітні технології: Навчально-методичний посібник. За заг. ред. О. М. Пехоти. – К.: АСК, 2002

6. Поташник М. М. Качество образования: проблемы и технология управления (В вопросах и ответах) – М.: Педагогическое общество России, 2002. – 352 с.

7. Поташник М. М. Управление современной школой : в вопросах и ответах : пособ. – М. : Новая школа, 1997. – 350 с.

Каргополова О.А.,

преподаватель ГБОУ ПО «СПК им. П.К. Менькова»,

ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ ПЕДАГОГОВ К СОЗДАНИЮ ПРОСТРАНСТВА ИНТЕРАКТИВНОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ

Kargopolova O.A.

teacher of «SPC named after P. K. Menkova»

TRAINING FUTURE TEACHERS IN CREATING FIELD OF INTERACTIVE COOPERATION

Аннотация: Движение Worldskills Russia послужило источником преобразования процесса подготовки будущих педагогов. Современному учителю начальных классов необходимо уметь создавать пространство интерактивного взаимодействия. Для этого важно быть готовым к выстраиванию непрерывного диалогического взаимодействия между различными субъектами образовательного процесса: учитель-ученик-ученик; учитель-родитель-родитель; учитель-родитель-ученик. В статье определяются компоненты готовности будущего педагога к созданию пространства интерактивного взаимодействия. Раскрывается содержание каждого компонента.

Annotation: WorldSkills Russia has served as a source for transforming the way of training future teachers. The modern primary school teacher needs to be able to create a field of interactive cooperation. That is why it is important to be ready to build up a continuous dialogical interaction between various subjects of the educational process: teacher-student-student; parent-parent teacher; teacher-parent-student. The article defines the components of the future teacher's readiness to being able to create a field of interactive cooperation. The content of each component is revealed.

Ключевые слова: подготовка будущих педагогов; движение Worldskills Russia; диалог; интерактив; рефлексия.

Keywords: training of future teachers; WorldSkills Russia movement; dialogue; interaction; reflection.

В современном мире стремительно возрастает роль интерактивного взаимодействия как нового формата построения социальных отношений. Активно развивается электронное правительство с целью обеспечения возможности личного взаимодействия граждан со структурами власти посредством использования информационно-коммуникационных технологий. Средства массовой коммуникации невозможно сегодня представить без использования интерактивных средств для взаимодействия с аудиторией - «горячих» и прямых линий, блогов читателей и журналистов, чатов, форумов, комментирования новостей и других. Жизнь современного общества неотъемлемо связана с компьютерами, мобильными телефонами, коммуникаторами iPad.

Система образования не может игнорировать данную тенденцию, являясь институтом социализации человека. Многочисленные концепции социализации сводятся к двум подходам, расходящимся в понимании роли человека в процессе социализации: первый подход

предполагает пассивную позицию, рассматривая социализацию как процесс адаптации человека к обществу и необходимость педагогического воздействия на ребенка, второй исходит из того, что человек не только приспосабливается к обществу, но и влияет на свою жизнь и жизнь общества. Отечественная социальная педагогика (В.А. Мудрик) придерживается второго подхода, признавая ребенка как полноценного субъекта взаимодействия [8]. Важнейшим инструментом выражения активности каждого участника взаимодействия с возможностью индивидуального воздействия на ситуацию и становится интерактивность.

Само слово «интерактивность» пришло к нам из латинского языка: «interactio» подразумевает взаимное («inter») действие («actio»). В английском языке «interactive» означает основывающийся на взаимодействии. Интерактивный подход в образовании рассматривает именно взаимодействие, а не воздействие в качестве центрального звена образовательного процесса.

Основными задачами дошкольных специалистов в адаптационный период являются умение наладить доверительные отношения с каждым ребенком и подарить минуты радости, вызвать положительное отношение к детскому саду.

Таким образом, можно сделать вывод, что проблема адаптации изучена всесторонне - это сложное многогранное явление, которое определяется многими параметрами: стадиями и фазами, длительностью прохождения; одним из факторов определяющим успешность адаптации ребенка в детском саду является психолого-педагогическое сопровождение дошкольника.